

انواع اختلال شخصیت خودشیفته:

میلون و همکارانش بادر نظر گرفتن انواع رفتارهای گنجانده شده در تعریف اختلال شخصیت خودشیفته چند تیپ فرعی را مطرح کرده اند

خودشیفته نخبه گرا: احساس افتخار و قدرت می کند و تمایل دارد مقام و موفقیت های خود را به رخ دیگران بکشد. معمولاً در حال ترقی است و به شدت به ارتقا درجه خود مشغول است و می کوشد جایگاه خاصی را بوجود آورد و از هر فرصتی برای مشهور شدن استفاده می نماید.

خودشیفته عاشق پیشه: تمایل دارد از نظر جنسی اغواگر باشد با این حال از صمیمیت واقعی اجتناب می کند.

خودشیفته غیر اخلاقی: از این نظر که بی وجدان، فریب کار، خودپسند و استثمارگر هستند خیلی به افراد ضداجتماعی شباهت دارند حتی وقتی معلوم می شود آن ها بخاطر رفتار غیرقانونی گناهکار هستند نگرش بی اعتنائی دارند و طوری عمل می کنند که انگار قربانی را بخاطر توجه نداشتن به آنچه روی داده سرزنش کنند.

"خودشیفته جبرانی: منفی گرا هستند و می خواهند احساسات عمیق حقارتشان را خنثی کنند آن ها می کوشند توهنات برتر بودن و استثنایی بودن ایجاد کنند.

تشخیص اختلالات شخصیت مستلزم ارزیابی الگوهای درازمدت عملکرد فرد بوده و ویژگی خاص شخصیتی بایستی از اوایل دوره بزرگسالی مشهود باشد بعلاوه صفات شخصیتی که این اختلال را تعریف می کند باید از خصایصی که در پاسخ به عوامل موقعیتی تنش زای خاص یا اختلالات روحی گذرا ظهور می کند افتراق داده شود

پیام روانشناس

اختلال شخصیت خودشیفته

کارشناس ارشد روانشناسی - اکبری

کد: ۰۵/۱۴۰۲/آ س س / ۷۷

گروه آموزشی "سواد سلامت"

شورای تخصصی سلامت روان

سازمان بهداشت و درمان صنعت نفت

اختلال شخصیت خودشیفته

اختلال شخصیت خودشیفته یکی از انواع اختلالات شخصیت است نام این اختلال از افسانه یونانی ناربسیسوس، جوانی که عاشق تصویر خودش در برکه شد گرفته شده است. این اختلال الگوی نافذی از خودبزرگ بینی، نیاز به تحسین و فقدان همدلی است که از اوایل بزرگسالی آغاز شده و در زمینه های مختلف به چشم می خورد.

ملاک های تشخیصی:

تشخیص اختلال شخصیت خودشیفته برای افرادی مقرر می شود که پنج مورد یا بیشتر از موارد زیر را داشته باشد.

۱- احساس خودبزرگ بینی به صورت مهم پنداشتن خود داشته باشد (در مورد دستاوردها و استعدادهای خود اغراق کند، انتظار دارد بدون آن که به موفقیت چشمگیری دست یافته باشد او را آدم بزرگ و برتری بدانند).

۲- خیال پردازی هایی در زمینه موفقیت بی حد و حصر، قدرت، هوش، استعداد، زیبایی یا باعشق ایده آل اشتغال ذهنی دارد.

۳- معتقد است که خاص و بی همتا است و فقط افراد خاص و عالی رتبه قادر به درک وی هستند و بایستی تنها با آن ها رابطه داشته باشد.

۴- نیاز مفرط به تحسین دارد

۵- احساس محق بودن (به شکل نامعقولی انتظار داشته باشد برخورد بسیار مطلوب با وی صورت گیرد یا افراد بی چون و چرا تسلیم خواسته هایش شوند)

۶- در روابط بین فردی استثمارگر است یعنی از دیگران برای رسیدن به اهداف خود سوء استفاده می کند.

۷- فقدان همدلی، تمایلی برای درک یا شناخت احساسات و نیازهای دیگران ندارد.

۹- رفتارها یا نگرش های پرنخوت و متکبرانه نشان می دهد.

خصایص بالینی:

مشخصه افراد مبتلا به اختلال شخصیت خودشیفته این است که خودبزرگ بینانه احساس می کنند آدم بسیار مهمی هستند و از هر جهتی نظیر ندارند و دیگران باید به طرز خاصی با آن ها رفتار کنند احساس استحقاق و برتری دارند و ممکن است احساس کنند که فقط از سوی افراد استثنایی یا طبقه اجتماعی بالا درک شده و بایستی تنها با آن ها نشست و برخاست داشته باشند. این باورند که نیازهای آن ها خاص و فراتر از فهم عوام است اما در پشت این احساسات، عزت نفس شکننده ای دارند که آن ها را مستعد افسردگی می کند.

این آسیب پذیری عزت نفس آن ها را نسبت به ضربه ناشی از انتقاد حساس می سازد. انتقاد برای آن ها احساس تحقیر، خفت و خواری، تهی و بی ارزش بودن و بوجی ایجاد می کند. عموماً به تحسین مفرط نیاز دارند و به صورت غیر منطقی انتظار دارند دیگران رفتار بی نهایت مطلوبی با آن ها داشته باشند و حتی نسبت به انتقاد های جزئی هم آسیب پذیرند. اغلب در طمع کسب شهرت و ثروت باد آورده اند. روابط بین فردی آن ها به دلیل مشکلات ناشی از احساس استحقاق، نیاز به تحسین و بی اعتنائی نسبت به حساسیت های دیگران مختل است. در روابط بین فردی رفتار استثمارگریانه دارند فاقد احساس همدلی هستند و در شناخت تمایلات، تجارب فردی و احساسات دیگران با مشکل مواجه هستند اغلب به دیگران حسادت می ورزند یا بر این باورند دیگران به آنها حسادت می کنند با این احساس که خود را بیشتر سزاوار آن موفقیت یا تحسین می دانند و ممکن است نقش دیگران را با بی رحمی بی ارزش کنند. رفتار خودخواهانه، تکبر آمیز یا ارباب منشانه دارند. مشکلات بین فردی مشکلات شغلی، طرد و از دست دادن محبت دیگران از جمله فشارهای روانی شایعی است که خودشیفته ها با رفتارشان برای خودشان ایجاد می کنند.